

Dvasinių dovanų sąvadas
(medžiaga paruošė A. Krikštaponienė, 2017 m. gruodis)

Dvasinės dovanos skirtos Kristaus kūno – Bažnyčios ugdymui, pritaikant jas vis naujose kultūrinėse ir laiko aplinkybėse. Jos apreiškia Trejybės charakterį – *chrizmata, diakonia, energemata* – tai Dvasios malonės, Kristaus tarnystės ir Dievo veikimo bei jėgos dovanos.

1. Išminties dovana – išminties žodis – gr. *logos sofias* – **išmintingas patarimas** (E. Peterson, *The Message*). Pasireiškia kaip *išmintingas patarimas ar supratimas, ką pasirinkti* (konsultavimo dovana), *gilus supratimas, kaip padaryti* (praktinė išmintis), arba kaip *pabudimas tikrovei* (susivokimas), suprantant, kad būna ir diena, ir naktis, aukštuma ir žemuma, mirtis ir gyvenimas, liūdesys ir džiaugsmas.

Įvertinkite dovanos pasireikšimą savo gyvenime (nuo 10 – 1)

2. Pažinimo žodis – gr. *gnosis logos* – pažinimo ir supratimo dvasia (Bažnyčios Tėvai) – **aiškus supratimas** (E. Peterson, *The Message*). Pažinimas – tai žmogaus proto paieškos, žinojimas, intelektualumas. Žodis intelektas yra lot. atitikmuo gr. *gnosis* – **intus legere** – *skaityti iš vidaus – išvelgti*. ST pažinti, reiškia patirti intymų bendravimą – pažinti Dievą iš vidaus – patyriminis pažinimas. NT *pažinimo žodis* – tai nelyg supratimo fragmentas, kurį perteikia mokytojas supratęs išganymo kelią.

Įvertinkite dovanos pasireikšimą savo gyvenime (nuo 10 – 1)

3. Tikėjimas (*apaštalas Paulius*) – gr. *pistis* – **tvirtumo dvasia** (*Bažnyčios tėvai*) – **paprastas pasitikėjimas** (E. Peterson, *The Message*). Tai gana plati sąvoka ir dovana – *pasitikėjimas šaltiniu, itikėjimas girdėta žinia, pasitikėjimas savo verte ir Dievo ištikimybe, pasitikėjimas atgaila, tikėjimo pagrindas ir užtikrintumas - tvirtumas, tvirtas pasitikėjimas, ištikimybės patvirtinimas*. Šv. Dvasios galia tikėjimo dovana mums padeda drąsiai kliautis Dievu išgelbėjimu, visiškai pasitikėti išteisinimu per Kristaus auką. Taip pat išskirtiniais atvejais suteikia neprarastos drąsos įveikti kasdienybėje ištikusias įvairias gyvenimo krizes, pasitikint Jėzumi, Jo žodžiu, Jo pagalba.

Įvertinkite dovanos pasireikšimą savo gyvenime (nuo 10 – 1)

4. Išgydymo dovanos (daugs. links.) - gr. *charismata iamaton* – **atlikti gydymo veiksmus**. Svarbu pastebėti, kad išgydymo dovanos vartojamos daugiskaitos forma, kas leidžia daryti prielaidą, jog yra ne viena gydymo dovana, ar išgijimo būdas. Jos buvo ir gali būti įvairios. ST ir NT pastebimi įvairūs išgydymo atvejai: kai gydomas kūnas (fiziologijos teologija), kai gydoma siela / emocijos (psichologijos teologija), kai gydoma ir siela, ir kūnas (Nabukadnecaras, Genazareto apsėstasis, psichosomatikos teologija), kai gydoma žemė (ekologijos teologija), kai gydoma tauta (sociologijos teologija). Taip pat yra skirtingi gydymo būdai: natūralūs, antgamtiniai, socialūs ir kt. Visi pavaldūs Dievui.

Įvertinkite dovanos pasireikšimą savo gyvenime (nuo 10 – 1)

5. Stebuklų darymo dovana - gr. *energemata dynameon* – labai panašiai, kaip išgydymo dovana yra daugiskaitos formoje. Tiesiogiai galima būtų versti – „*galių darbai*“, *galingi darbai, stebuklų dovanos* arba *galių ženklai* – **antgamtinės jėgos pasireiškimai**. Kas vėlgi nurodo, kad Dievo galios darbai gali būti įvairūs, ne vienaarūšiai. Tokia dovana veikia įvairiai, priklausomai nuo situacijos, bet ne nuo jos turėtojo, vis kitaip. Vestuvėse Kristus vandenį pavertė vynu – kinta cheminė sudėtis, audros metu nuramino vėją ir audrą žodžiu, o išalkusius žmones pamaitino padauginta duona iš 5 kepalėlių duonos ir 2 žuvelių - padauginimas. Tad skirtingos aplinkybės, skirtingi darbai ir skirtingi stebuklai – apreiškiantys Dievą. Stebuklai gali vykti: 1. gamtos sferoje; 2. žmonių, tautų istorijoje – jų dalyvavimas Dievo išganymo istorijoje; 3. žmogaus kūnas: *Stebukliniai išgydymai, prikėlimų iš mirusiųjų atvejai ir išlaisvinimų srityje*.

Įvertinkite dovanos pasireikšimą savo gyvenime (nuo 10 – 1)

6. Pranašavimas – gr. *propheteia* (2 gr. žodžiai – *pro* – iš ir *phemi* – sakyti) – **išsakyti Dievo mintis, patarimus, įžvalgas, ar net Jo valią praeičiai** (*Tu ilgai kentėjai, bet diena keičiasi*), **dabarčiai** (*Nuodėmė tyko prie durų. Ji traukia tave, bet tu turi viešpatauti jai Pr 4, 7*) ir **ateičiai** (*Kai tai prasidės, kas bus Judėjoje, tebėga į kalnus, kas ant stogo, tenelipa žemėn pasiimti ko nors iš namų Mt 24, 15 – 18*). **Pranašavimo dovana** – tai ir *gebėjimas priimti* Dievo įkvėptą žinią, Jo žinojimą ir *gebėjimas ją išsakyti, atveriant* Dievo valią žmonėms, *atveriant tai*, kas nuo žmonių akių uždengta, bet Dievui žinoma apie *širdies intencijas, paslėptos mintys, paslaptys, nuodėmės. Tai dieviškoji korekcija, apvalymas, nukreipimas ir inspiravimas.*

Pranašaujamoje žinioje vyrauja *vaizdiniai, poetinė kalba, ryškūs pavyzdžiai, dramatiškos scenos, daug palyginimų. Būdingi regėjimai ir sapnai.*

Įvertinkite dovanos pasireikšimą savo gyvenime (nuo 10 – 1)

7. Dvasių atpažinimo dovana – gr. *diakriseis pneumaton* (iš žodžio gr. *krisis* – sprendimas, gr. *kritikos* – išlavėjęs teisti) – **įžvelgti, charakterizuoti ypatumus, teisti, skirti dvasias, priimti tinkamą sprendimą.** Ši dovana yra įžvalgos dovana, kuri geba kritiškai pasverti intencijas, situacijas, įvykius, žodžius (pranašystes), atpažinti dvasių ir reiškinių prigimtį – bloga, ar gera, Dievo ar piktojo šaltinis. Ne viskas, kas atrodo gera yra gera, ir ne viskas, kas atrodo bloga yra, išties, bloga. Gali būti geri žodžiai, bet bloga intencija ir atvirksčiai, gera intencija, bet žodžiai nedailinti. Čia pasitarnauja dvasių atpažinimo dovana.

Įvertinkite dovanos pasireikšimą savo gyvenime (nuo 10 – 1)

8. Kalbų dovana – gr. *glossolalia* (*glossa* – liežuvis, kalba, *lalia* – kalbėjimas) – **tai Dievo Dvasios įkvėptas kalbėjimas kitomis, nesuprantamomis kalbomis – Dievo šlovinimas.** *Kalbos gali būti suprastos klausytojų, kaip Sekminių metu (Apd 2).* Taip pat jos gali būti nesuprantamomis – kaip *ekstatinis įkvėptas dvasinis kalbėjimas* (1 Kor 14 sk., Korinto bažnyčioje). Todėl, greičiausiai, Paulius 1 Kor 12, 10 skyriuje vadina jas skirtingomis kalbomis. Reiškinys plačiai paplitęs NT. Jėzus jį vertino, kaip tikinčiųjų lydymą ženklą (Mk 16, 17)

Įvertinkite dovanos pasireikšimą savo gyvenime (nuo 10 – 1)

9. Kalbų aiškinimas – gr. *hermeneia glosson* – gr. žodis *hermeneia* – kyla nuo graikiško dievo Hermas vardo, kuris mituose yra dievų pasiuntinys, atnešantis žinią kitiems, aiškinantis žinią kitiems. **Kalbų aiškinimo dovana** – tai kalbų dovanos žodžių išaiškinimas Dvasios pagalba, dažniausiai ne per proto supratimą, nes kalbos inspiruotos Dvasios, bet per dvasinį suvokimą, duotą Dievo. **Tai žinios arba nuojautos, pojūčio perteikimas, kurie koncentruojasi dvasinėje kalboje.** Dvasiškai kalbame kalbomis ir dvasiškai aiškiname – t. y. ispiracinės dovanos, nes ateina iš inspiracijos.

Įvertinkite dovanos pasireikšimą savo gyvenime (nuo 10 – 1)

10. Pagalbos ir paslaugos dovana - Rom 12, 6 – 7; 1 Kor 12, 28; 1 Pet 4, 10 – 11 Šiuose sąrašuose mes susiduriame su dviem graikiškais žodžiais apibūdinančiais vieną dovaną. 1) Tarnavimas – gr. *diakonia* – *patarnavimas, kuris buvo paplitęs graikų klutūroje namuose prie staly, maisto teikimas, aptarnavimas, indų perdėliojimas ir t.t.*(Rom12, 1 Pet 4); 2) pagalba – gr. *antilepsis* – *paremti, padėti, palaikyti, asistuoti (kaip med. seselės gydytojams) pakeisti savimi kitą, paslaugyti.* **Pagalbos ir paslaugos dovana gali save atskleisti labai plačiame spektre:** slaugant žmones, pagalba silpniems, seneliams, neįgaliems, vaišingumas, svetingumas, vaišių tarnystėje (grupelės), maitinant po vieną ar labdaros valgyklose.

Įvertinkite dovanos pasireikšimą savo gyvenime (nuo 10 – 1)

11. Skatinimo ir raginimo dovana – Rom 12, 8; Apd 14, 21 – 22; 15, 32 - gr. *parakaleo* – tai **maldauti, raginti, drąsinti ir guosti**. Susideda iš dviejų gr. kl. žodžių – *para* – šalia, *kaleo* – šaukti. Tai tarsi einantis šalia nesustoja kitą – klumpantį, silpstantį, išsigandusį, sužeistą – raginti, kelti. Ši dovana yra itin reikalinga Bažnyčioje, juk mes visi esame tikėjimo bendrakeleiviai, einantis žemiškoje kelionėje. Ši kelionė nepaprasta, turi daug iššūkių, išskylančių sunkumų, klupimų, krizių, dvasinės tylos ir nuliūdimo momentų, kaip asmeninių, taip ir bendruomeninių. Gyvenime susidūrus su didesnėmis krizėmis: persekiojimais, nepriteklumi, skyrybom ar netektimi, lengva palūžti, netekti vilties ir drąsos. *Matome, kad tą dovaną naudojo pranašai, apaštalai ir pats Jėzus, kai prisikėlimo rytą rinko savo mokinius, drąsino, maitino, stiprino, ragino.*

Įvertinkite dovanos pasireikšimą savo gyvenime (nuo 10 – 1)

12. Davimo dovana – gr. kl. žodis *metadidomi* – *meta* (su) *didomi* (plačiau naudojamas veiksmazodis pagal kontekstą *duoti, duoti vaisių, uždėti žiedą*). Tai noras ir gebėjimas pasidalinti su kitu tuo, ką turi, matant jo poreikį. Taip pat reiškia *perduoti* Viešpaties nuosavybę kitam, paturejai ir perdavei. Šį veiksmazodį *metadidomi* Paulius savo laiškuose naudoja plačiai, ne tik kalbėdamas apie medžiagines vertybes, bet apie apaštalavimo tarnystę, norėdamas su tikinčiais pasidalinti ne tik Dievo žodžiu, bet ir savo siela (meile, globa, švelnumu) (**1 Tes 2, 8**).

1) Davimo dovaną turi kiekvienas nelygu, kuo esame patys apdovanoti ir turtingi (namais, turtu, žiniomis, išmintimi, įgūdžiais). Ją gali turėti arba bažnyčia, arba žmogus. 2) Žmogus arba bažnyčia praktikuojantys *davimo dovaną nuoširdžiai perdengia kažkieno medžiaginius trūkumus, atliepia į kito poreikį, padeda žmogui, bažnyčiai, tarnautojams, misionieriams padaryti tai, kam jis pats neturėtų jėgų.*

Įvertinkite dovanos pasireikšimą savo gyvenime (nuo 10 – 1)

13. Vadovavimas – Rom 12, 8 - gr. *proistameno* – **vesti, asistuoti, saugoti ir rūpintis**. Visos šios vadovavimo funkcijos apibūdina ganytojų, tėvų, mokytojų, vadovų tarnystę, jiems patikėtų Dievo turtų administravimą.

Tad ganytojų, vadovų / ių, tėvų paskirtis vesti į tikslą. Ganytojai, tėvai, bažnyčios tarnautojai veda kitus į gilesnę, brandesnę santykį su Kristumi ir kitais, tame kely jiems stengiasi asistuoti, saugoti ir rūpintis, kad žmonės būtų sveiki, pamaitinti, sustiprinti. Todėl vadovavimo dovana yra orientuota, kaip į žmones (vesti ką?), taip ir į tikslą (vesti kur?) prie, kuriuo sutelkiami žmonės: augti Kristuje, daugiau Jį pažinti, auginti dvasinius vaisius.

Įvertinkite dovanos pasireikšimą savo gyvenime (nuo 10 – 1)

14. Gailestingumo dovana – Rom 12, 8 – gr. *eleeo* – jis reiškia **būti kantriu ir gailestingu tiems, kurie kenčia ir yra sužeisti**. Ši dovana atspindi patį gailestingąjį Dievą - Guodėją, Gydytoją, Gelbėtoją, kaip motiną, kuri guodžia suklupusį, susižeidusį vaiką, užriša žaizdas ir gydo, pasilieka su kenčiančiu. Žmonės, kurie apdovanoti šia dovana, turi kantrybę ir empatiją kenčiantiems. Paulius empatiją išreiškia šiais žodžiais: jie verkia su verkiančiais, liūdi su liūdinčiais ir juokiasi su besijuokiančiais. Taip pat jiems būdingas aktyvaus klausymo gebėjimas, kai girdi už žodžių tikrąją žmogaus savijautą: žodžiai gali skambėti piktai, skaudžiai, net žeidžiančiai, bet jie už žodžių girdi tikruosius motyvus: skausmą, liūdesį, ilgesį, norą pasveikti ir t.t.

Įvertinkite dovanos pasireikšimą savo gyvenime (nuo 10 – 1)

15. Mokytojo dovana – gr. *didaskalos* – **mokytojas, daktaras, kuris moko (didasko)**, *instruktuoja, plėtoja ir vysto mokymą (didachē) ir įkūnija jį į gyvenimą*. Iš šito graikiško žodžio kyla ir tarptautinis žodis – didaktika – mokymas. Tokius mokytojus turėjo ST – kunigai ir pranašai, kurie mokė tautą Dievo įstatymo; filosofinės mokyklos; I a. bažnyčios; vienuolynai ir ištisos teologinės mokyklos iki dabar. Mokytojų istorija yra labai sena žmonijoje. Seniausios profesijos ir dovanos yra kunigų, pranašų, teisėjų ir mokytojų.

Įvertinkite dovanos pasireikšimą savo gyvenime (nuo 10 – 1)

16. Evangelisto dovana – Ef 4, 11 – gr. euangelistes – kyla iš dviejų graikiškų žodžių **eu** – geras ir **angelos** – pasiuntinys – geras pasiuntinys, geros žinios skelbėjas. Evangelistais buvo vadinami tie pasiuntiniai (gerieji angelai – **eu angelos**), kurie pradžioje skelbė (**euangelizo**) pergalės žinią arba vėliau imta gretinti su tik gerų žinių (evangelijos - **euangelion**) skelbėjais. Taigi gera žinia – **evangelija**, jos skelbimas – **evangelizavimas**, o jos skelbėjas – **evangelistas**. *Tai gerieji angelai su gerom žiniom apie Kristaus išganyką padovanotą žmonijai.*

Įvertinkite dovanos pasireikšimą savo gyvenime (nuo 10 – 1)

17. Ganytojo dovana – Ef 4, 11 – gr. poimen – tas, kuris **prižiūri ir gano avis, avių bandą, ganytojas ir prižiūrėtojas**. Todėl pastoracijos dalykas vadinamas – **poimenika**, bažnyčios ganymas, priežiūra. Pastoriaus pašaukimą apima daug įvairių atsakomybių: **ganytojas veda** kaimenę iš vienos ganyklos į kitą, **ganytojas maitina** avis, pastorius maitina bažnyčią Dievo žodžiu. **Ganytojas gydo sergančius ir sužeistus** avinėlius, čia kalbama apie sielos gydymą, pastoracinę sielos globą, konsultavimą, patarimus. **Ganytojas ieško dingusių**, paklydusių ir pražuvusių. **Ganytojas gina, saugo kaimenę** nuo plėšrių žvėrių, stichinių nelaimių ir silpnesnius nuo stipresnių avių.

Įvertinkite dovanos pasireikšimą savo gyvenime (nuo 10 – 1)

18. Pranašo dovana – gr. prophetes – tas, kuris **kalba arba atveria, perduoda Dievo žinią**. *Prophetes* - panašiai graikų kultūroje buvo vadiname graikiškų šventyklų orakulai, skelbiantys pranašiškas žinias. Vadinasi tų laikų kultūroje buvo gana paplitęs pranašų reiškiny. ST net trys hebr. žodžiai apibūdina pranašo tarnavimą: 1) daiktavardis – **nabhi** – seniausias žodis, kuris reiškia pranašą, tas, kuris išsako žinią, atvertą jam slapoje. 2-3) veiksmažodžiai – **roeh** ir **hozeh** – *matyti, regėti – matantis arba regintis iš Dievo*. ST yra gausa prašnų ir pranašių, pranašų būrių ir mokyklų. Taip buvo ugdomi išminčiai, mokytojai ir tautos ganytojai: *ir Saulius tarp pranašų pranašauja*. Buvo pranašų, kurie tik kalbėjo ir juos užrašė kiti, buvo pranašai, kurie kalbėjo ir patys rašė – 16.

Įvertinkite dovanos pasireikšimą savo gyvenime (nuo 10 – 1)

19. Apaštalo dovana – gr. apostolos – pasiūstasis tam tikro autoriteto, atlikti jo užduotį. O veiksmažodis **apostello – siųsti**. Abi formos – daiktavardžio ir veiksmažodžio gausiai naudojamos TN – **virš 80 kartų**, ypač Luko ev., Apaštalų darbai ir Pauliaus laišakai – o tai įrodo, kad ir Lukui ir Pauliui ypatingai rūpi apaštalavimas. Lukas buvo apaštalo Pauliaus komandoje. Žodis „pasiūstasis“ ir „pasiūsti“ buvo naudojamas graikų kultūroje dar V a. pr. Kr. **Herodoto** (pirmojo istoriko) tekstuose atrandami keli žodžiai, kurie susiję su **išsiuntimu, laivynu ir laivyno admiralu**. Tai liudija, kad graikų pasaulyje tai buvo admiralai, išsiūsti su laivynu atlikti užduotis. Tačiau vėliau graikų pasaulyje tapo populiari sieti **apaštalavimą su tuo, kuris pasiūstas nešit žinią (Josifas Flavijus, I a. ir žydų ratuose)**. Todėl Kristaus apaštalai, tai Jo pasiūstieji pamokslininkai, mokytojai su Jo žinia. Apaštalo dovana multifunkcinė: Kristus pašaukia, būti su Juo, siunčia pamokslauti, lydi išgydymo dovanos ir kiti ženklai, siunčia įkurti bažnyčias, ar tarnystes, ugdyti kitus tarnus (karitatyvinės ir švietimo tarnystės, misijos, tarnų mokyklos).

Įvertinkite dovanos pasireikšimą savo gyvenime (nuo 10 – 1)

20. Dvasingumas - maldingumo ir šlovinimo dovana - 2 Pet 1, 3; Ef 5, 18 – 20; 6, 18, Kol 3, 16 – 17; 4, 2 - gr. eusebia (eu – geras, sebomai – nukreiptas Dievop) – lot. pieta – Dievo link nukreipta nuostata, noras Jam patikti, PAGARBA DIEVUI, Jo tikrovei, Jo visam pasauliui, Jo visiems žmonėms, Jo dovanotam gyvenimui, pagarba gyvybei. Tai dvasinis gyvenimo būdas nukreiptas Dievo linkme. Tikrieji garbintojai garbina Jį dvasioje ir tiesoje.

Įvertinkite dovanos pasireikšimą savo gyvenime (nuo 10 – 1)

Testai online:

<https://spiritualgiftstest.com/tests/>

<https://spiritualgiftstest.com/spiritual-gifts-test-youth-version/>